

Amnesti för ensamkommande barn

En amnesti bör införas för de ensamkommande barn som varit i Sverige i över ett år. Dessa barn drabbas extra hårt av tillfälliga lagen och Migrationsverkets rekordlånga handläggningstider skapar oro och ångest hos barnen.

Allmänt om asylprocessen

Migrationsverket har i myndighetens interna granskningar fått kritik för bristande kvalitet. Vidare vittnar flera biträden om brister i asylprocessen. En utredning bör därför tillsättas för att noggrant se över rättssäkerheten genom hela asylprocessen och säkerställa att den följer EU:s asylprocedurdirektiv.

Ambitionerna att korta ned Migrationsverkets handläggningstider kan leda till sämre kvalitet på besluten och till sämre rättssäkerhet. Regeringen måste därför säkerställa att dessa ambitioner inte påverkar rättssäkerheten och kvaliteten i asylutredningarna. Vidare bör regeringen se över regelverket och utbildningskraven för tolkar i asylprocessen samt säkerställa att bristande kunskaper hos tolkar inte drabbar asylsökande på ett orättfärdigt sätt. Principen om att den asylsökande ska styrka sina asylskäl har lett till att den sökande bl.a. tvingas bevisa att han eller hon inte deltagit i krigsförbrytelser trots att det är staten som har bevisbördan och måste styrka att den sökande gjort sig skyldig till brott. Regeringen bör därför återkomma med förslag om hur rättssäkerheten i exkluderingsärenden kan stärkas.

Biträden vittnar om hur Migrationsverket brister i sin information till sökande vilket påverkar de sökandes möjlighet till en rättvis prövning. Regeringen bör därför genomföra en översyn av hur Migrationsverket kommunicerar med asylsökande och återkomma med förslag om att införa krav på biträdenas kunskaper. Kraven för prövningstillstånd behöver lättas upp och biträdena behöver vägledning om hur överklagandena ska göras. En översyn bör därför göras av Migrationsöver-domstolens uppdrag att ge vägledning i migrationsärenden och att vägleda biträdena kring överklaganden.

Syrier har inte rätt till biträde då de på grund av situationen i hemlandet väntas få uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande. Skyddsgrunden är dock viktig bl.a. för frågan om familjeåterförening. Rätten till biträde bör därför omfatta även denna grupp.

Barn och andra utsatta grupper

Skyddet för barn i utlänningslagen är svagt. Barns rätt till en individuell prövning av asylskäl måste därför stärkas. Regeringen bör återkomma med förslag om att tydliggöra barnspecifika former av förföljelse som flyktinggrund i utlänningslagen. Även barns rätt att komma till tals måste stärkas. Det s.k. olämplighetsrekvisitet i 1 kap. 11 § UtL utgör ett hinder för att barnets rättigheter ska tillgodoses. Vidare bör barnanpassade utredningsenheter inrättas hos Migrationsverket och ambitionen vara att barn alltid ska höras av särskilt utbildade utredare. Även tolkar ska ha särskild kunskap om barn. Det är särskilt viktigt att asylutredningar som rör barn prioriteras eftersom barn är extra utsatta. Därför måste tiden mellan asylansökan och asylutredning kortas. Regeringen bör återkomma med förslag om en gräns på maximalt två månader från registrering till asylutredning.

Mycket talar för att kunskapen om specifika asylskäl för ensamkommande flickor behöver stärkas. De kan antas vara extra utsatta om de skulle avvisas eller utvisas. Regeringen bör därför utreda behoven av ökad kunskap om ensamkommande flickor och deras specifika asylskäl.

I avsaknad av praxis och då utvisning av hbtq-personer fortfarande sker till länder där människor avrättas på grund av sin sexuella läggning bör en översyn av utlänningslagen göras i syfte att tydliggöra vad som gäller i de fall en person åberopar sexuell läggning som asylskäl, men t.ex. dolt sin läggning ursprungslandet.

Åldersbedömning

Med barn avses den som är under 18 år. Denna gräns är dock alltför absolut. Det finns inget stöd för att den som är 18 år lättare klarar av att återvända till det land han eller hon flytt från än den som är 17 år. Regeringen bör därför göra en översyn av asyllagstiftningen i syfte att stärka skyddet för dem som är mellan 18 och 21 år. Vidare bör regeringen skyndsamt agera för att säkerställa att Migrationsverket följer den gällande lagstiftningen om åldersbedömningar. Det finns flera exempel på bristande rättssäkerhet, t.ex. felaktiga transkriberingar, som lett till att sökanden fått fel ålder.

Det gemensamma europeiska asylsystemet

Det finns ett stort behov av reformer, bl.a. att införa fler lagliga vägar in i EU. Flera av EU:s åtgärder syftar dock till att försämra möjligheterna för flyktingar att ta sig till EU. Regeringen bör verka för att bromsa den negativa utvecklingen inom EU:s asylopolitik. Exempelvis bör avtalet mellan EU och Turkiet sägas upp eftersom Turkiet inte längre är ett säkert tredjeland. Den europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) bör avvecklas. Vidare bör regeringen inom EU verka för att transportörsansvaret avskaffas. Transportörsansvaret hindrar asylsökande från att ta sig in i Schengenområdet och tvingar dem att vända sig till smugglare med sjövärdiga båtar för att ta sig över Medelhavet.

Allmänt om mottagande av asylsökande

Regeringen valde att möta det stora antalet asylsökande under 2015 med en politik som gör det svårare att komma till Sverige. Vad som i stället bör göras är att öka kapaciteten i mottagandet och därigenom möjliggöra för Sverige att ta sitt ansvar för dem som tvingas fly. Regeringen bör därför återkomma med förslag om hur den grundläggande kapaciteten i asylmottagandet kan stärkas och beredskapen för tillfälliga ytterligare påfrestningar ökas.

Asylboende och utsatta grupper

Det stora antalet asylsökande under hösten 2015 resulterade i att ensamkommande barn tvingades bo i ankomstboenden under en alldeles för lång tid. Regeringen bör återkomma med förslag om en maxgräns för hur länge ett ensamkommande barn ska kunna bo i ett ankomstboende.

Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Regeringen bör se över återvändandet utifrån erfarenheterna från Röda Korsets arbete. Samhällskostnaderna har visserligen minskat till följd av att personer som fått avslag på sin asylansökan inte längre har rätt till bistånd och boende, men samtidigt innebär detta en ökad oro och utsatthet för individen och stora negativa konsekvenser för samhället. Vidare bör regeringen genomföra en översyn av lagstiftningen för att undvika att människor hamnar i en situation där de varken kan återvända eller få uppehållstillstånd. Upphållstillstånd måste kunna beviljas i dessa situationer.